

Afgørelser – Reg. nr.: 08147.00

**Fredningen vedrører: Rårup Kirke – tillæg
til Reg.nr. 01831.03 deklARATIONER fra 1952**

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Fredningsnævnet

Tillæg 21-07-2008

Deklarationer fra 1952 er vedlagt fra reg.nr. 01831.03

Dispensationer: sidst i filen med den nyeste til sidst

Fredningsafgørelse af 21. juli 2008
vedrørende ændret fredning af en del af
kirkeomgivelserne ved Rårup Kirke
(matr.nr. 4b, Rårup By, Rårup)

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
J.nr. 8901-01.2007.86

Indledning

I juni 2007 rejste Hedensted Kommune over for Fredningsnævnet sag om tillægsfredning ved Rårup Kirke.

Forslaget skal muliggøre etableringen af et fælles kirkecenter ved Rårup Kirke for menighedsrådene ved Rårup, Skjold og Klejs kirker. Kirkecentret ønskes placeret langs nordsiden af parkeringspladsen foran kirken; cirka 20 meter fra kirkegårdens dige. Projektet er resultatet af en inviteret arkitektkonkurrence og omfatter et areal på i alt cirka 1.143 m² og har en bredde på cirka 9 meter og en længde på cirka 127 meter. Selve centerbygningen, som placeres længst mod øst, hvor terrænet er faldende, udgør cirka 180 m². På det øvrige areal placeres petanque-bane, legeområde, cykelparkering og forskellige gårdrum. Hele arealet omgives af hvide mure, som på det højeste sted maksimalt vil være 3 meter.

Nævnet har været forelagt tegningsmateriale vedrørende projektet, udarbejdet af CUBO Arkitekterne A/S i 2002.

Fredningsforslaget omfatter matr.nr. 4b, Rårup By, Rårup, som ligger nord for Rårup Kirke og som allerede er delvist fredet ved tinglyst fredningsdeklaration af 10. januar 1952 (en såkaldt provst Exner fredning). Arealet ejes af kirken.

Det fremgår af fredningsdeklarationen, at formålet er ”at bidrage til at værne om Raarup kirkes frie beliggenhed”, og deklarationen gælder for den del af matriklen, som ligger inden for en afstand af 60 meter fra kirkegårdens dige.

Der er fastsat følgende begrænsning for arealet:

”Arealerne må ikke bebygges. Der må ikke anbringes transformerstationer, telefon- eller telegrafmaster, skure, udsalgsboder, vogne til beboelse eller lignende skønhedsforstyrrende genstande”.

Der er pålagt provst Exner fredning med samme bestemmelser på alle arealer rundt om kirkegården i op til 60 meters afstand fra kirkegårdens dige, dog således at der for så vidt angår matr.nr. 1a og 1b, Rårup By, Rårup - arealer, som også ejes af kirken – ifølge en deklaration fra 1956 kan gives dispensation til byggeri til kirkelige formål.

Ved fredningsforslaget vil hele matr.nr. 4b, Rårup By, Rårup, blive inddraget under fredning og ikke kun den del af matriklen, som ligger inden for 60 meter fra kirkegårdens dige. Udvidelsen af fredningen, som omfatter cirka 1.585 m², kan ske omkostningsfrit, da kirken, som ejer arealet, ikke ønsker erstatning.

Etableringen af det fælles kirkecenter er af menighedsrådene forsøgt realiseret ved en dispensation fra fredningen.

Fredningsnævnet for Vejle Amt meddelte ved afgørelse af 29. april 2005 afslag på ansøgningen om dispensation, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, og afslaget blev stadfæstet ved Naturklagenævnets afgørelse af 11. juli 2006. En gennemførelse af det ønskede projekt kræver derfor gennemførelse af en ny fredning for området.

Udtalelser i anledning af fredningsforslaget

Menighedsrådene i Rårup, Skjold og Klejs har blandt andet oplyst, at der er fire forhold, som de lægger vægt på, og som danner baggrund for ønsket om kirkecenterbyggeriet ved Rårup Kirke:

- nødvendigheden af nye lokaler, da de eksisterende er utidssvarende,
- hensynet til præstefamilien, hvorefter der af hensyn til familie- og privatliv ikke ønskes opført kirkeligt byggeri i forbindelse med præstegården, ligesom det er uvist, om præster fremover vil blive pålagt bopælspligt,
- kirkens aktiviteter skal ses i forhold til, hvad der sker i kirkerne - og ikke ud fra præstegårdene - og derfor bør kirkelige faciliteter være tæt knyttet til kirkebygningen, og
- hensynet til fremtiden, hvor det er vigtigt med et kirkecenter som samlende og central rolle i pastoratet.

Menighedsrådene har endvidere henvist til, at det ansøgte kirkecenterbyggeri opfylder menighedsrådenes ønsker og behov og respekterer synslinierne til kirken. Kirkecentret skal være med til at ”åbne kirken op” for beboerne i pastoratet og indbyde til et nærmere bekendtskab med kirkens mange tilbud og aktiviteter i kirkens regi.

Hedensted Kommune har til støtte for forslaget særligt anført, at der bør være mulighed for at etablere et kirkecenter som disponeret ved CUBO Arkitekter A/S's projekt. Byggeprojektet har vundet stor anerkendelse for meget stor funktionalitet og for en meget enkel og smuk arkitektur, samt ikke mindst en ganske unik placering i forhold til kirken.

Både Haderslev Stift, den kgl. bygningsinspektør Niels Vium og kirkegårdsrådgiver Preben Skaarup har anbefalet, at der gives mulighed for opførelsen af kirkecentret ved Rårup Kirke.

Den kgl. bygningsinspektør har særligt anført, at det er vigtigt – af hensyn til synergieffekten mellem kirken og sognehusets funktion – at kirkecentret opføres i fysisk sammenhæng med kirken og kirkegården. Den valgte placering på nordsiden af kirkegården er ideel. Kirken vil fremover stadig fremstå markant i landskabet. Kirkecenterprojektet er smukt tilpasset og underordnet kirken.

Kirkegårdsrådgiveren har særligt anført, at et byggeri mod syd, øst eller vest for kirken vil forstyrre oplevelsen af kirken i landskabet. Uanset hvad der bygges nord for kirken, vil det ikke have betydning for oplevelsen af Rårup Kirke i det store landskab. Det foreliggende byggeprojekt udemærker sig ved at skabe et smukt ankomstrum til kirken og vil forstærke oplevelsen af kirken som det betydningsfulde og styrende bygningsværk, som dominerer området. Byggeriet underordner sig klart kirken både i størrelse og placering. En placering af et menighedshus på marken uden for fredningslinien vil virke mere forstyrrende i oplevelsen af kirken i landskabet.

Sagens behandling ved Fredningsnævnet

Fredningsnævnet foretog offentlig bekendtgørelse i Statstidende den 5. februar 2008, jf. naturbeskyttelseslovens § 37, stk. 1, og indkaldte samtidig til et offentligt møde den 3. marts 2008, herunder ved bekendtgørelse i Horsens Folkeblad den 2. februar 2008 og i Jyllands-Posten den 9. februar 2008.

Under sagens behandling har Fredningsnævnet bestået af retspræsident Per Holkmann Olsen som formand, det ministerudpegede medlem, Jytte Heslop, og det kommunevalgte medlem for Hedensted Kommune, Stig Døssing. Dommerfuldmægtig Regitze Brosbøl Lauridsen har fungeret som sekretær.

På det offentlige møde, jf. naturbeskyttelseslovens § 37, stk. 5, kom der ingen indsigelser mod fredningsforslaget.

Rårup Lokalråd ved Georg Engell-Hedager oplyste, at etableringen af kirkecentret har opbakning fra lokalbefolkningen.

Rårup Menighedsråd ved formand Henrik Birch Rasmussen oplyste, at der aktuelt ikke er planer om udvidelse af den overdækkede del af byggeriet, men at menighedsrådene gerne vil have mulighed for en sådan udvidelse inden for de fastlagte ydre rammer, eksempelvis i forbindelse med møderummet, hvis der bliver behov for, at det gøres større.

I forbindelse med det offentlige møde foretog Fredningsnævnet besigtigelse af omgivelserne omkring Rårup Kirke.

Fredningsnævnets beslutninger

Der er enighed om, at der bør være mulighed for at opføre et kirkecenter for sognet inden for det fredede kirkeomgivelserområde. Nævnet har herved lagt vægt på behovet for, at de kirkelige faciliteter er beliggende i nær tilknytning til kirken og i samspil med denne. Der er mulighed for kirkeligt byggeri på matr.nr. 1a eller 1b, Rårup By, Rårup, men nævnet har lagt afgørende vægt på, at en placering på de pågældende arealer – eller uden for fredningen - ikke er så landskabeligt hensigtsmæssigt som på matr.nr. 4b, Rårup By, Rårup.

I forhold til den eksisterende fredning udvides fredningen med et areal nord for den eksisterende fredning, således at hele matr.nr. 4b, Rårup By, Rårup, indgår. Udvidelsen af det fredede areal er med til at sikre, at indsigten til Rårup Kirke ikke forstyrres.

På denne baggrund ophæver fredningsnævnet den for en del af området gældende fredningsdeklaration fra 1952, og pålægger hele matr.nr. 4b, Rårup By, Rårup, fredning.

Fredningens formål er uændret, men i lighed med fredningen som gælder for matr.nr. 1a og 1b, Rårup By, Rårup, bliver der mulighed for at opføre byggeri til kirkeligt formål på arealet, hvilket er baggrunden for den rejste fredningssag.

Da kirken er ejer af hele matr.nr. 4b, Rårup By, Rårup, og ikke kræver erstatning i anledning af fredningen, skal fredningsnævnet ikke fastsætte erstatninger i anledning af fredningens gennemførelse.

Fredningsnævnet har herefter fastsat følgende bestemmelser:

§ 1. Fredningens formål

Fredningen har til formål at bidrage til at værne om Rårup Kirkes frie beliggenhed.

§ 2. Fredningens indhold

Arealet må ikke bebygges. Der må ikke anbringes transformerstationer, telefon- eller telegrafmaster, skure, udsalgsboder, vogne til beboelse eller lignende skønhedsforstyrrende genstande.

Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der på arealet kan bygges til kirkelige formål. Fredningsnævnet skal forinden godkende byggeriets udformning og placering under hensyntagen til fredningens formål, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

§ 3. Ophævelse af tidligere fredning af området

Denne fredning ophæver, for det område den er gældende, fredningsdeklaration af 10. januar 1952, tinglyst den 12. marts 1952.

Denne fredning omfatter hele matr.nr. 4b, Rårup By, Rårup.

Det fredede areal fremgår af vedlagte fredningskort, bilag 1, dateret maj 2008.

Klagevejledning

Afgørelsen om fredning af området kan efter naturbeskyttelseslovens § 43, jf. § 87, stk. 1, inden 4 uger påklages til Naturklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360 København K.

Klageberettigede er:

Ejere og brugere, der skal have afgørelsen tilsendt, enhver, der under sagen har givet møde for nævnet eller fremsat ønske om underretning om sagens afgørelse, statslige og kommunale myndigheder, hvis interesser berøres af forslaget, samt organisationer m.v., som antages at have en væsentlig interesse i forslaget.

Dispensation til kirkecenterbyggeri

Fredningsnævnet anser Menighedsrådene for Rårup, Skjold og Klejs kirkers ønske om at få gennemført en tillægfredning på matr.nr. 4b, Rårup By, Rårup, som en anmodning om dispensation fra den nu gennemførte fredning af området til opførelse af et kirkecenter på arealet.

Kirkecentrets udformning og placering fremgår af tegningsmaterialet fra 2002, udarbejdet af CUBO Arkitekterne A/S.

Fredningsnævnet finder, at det ansøgte byggeri er hensigtsmæssigt placeret nord for kirken. En anden placering, syd, øst eller vest, ville være forstyrrende for indsigten til kirken. Herefter, og da projektet ved sin placering og udformning er i fint samspil med kirken og underordnet denne, meddeler Fredningsnævnet samtidig hermed dispensation til det ansøgte kirkecenterbyggeri, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, på vilkår at byggeriet udføres i overensstemmelse med tegningsmaterialet fra 2002, udarbejdet af CUBO Arkitekter A/S, og de i øvrigt meddelte oplysninger.

Klagevejledning vedrørende dispensationen til kirkecenterbyggeriet

Afgørelsen om dispensation til kirkecenterbyggeriet kan ligeledes påklages til Naturklagenævnet inden 4 uger.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet.

Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.

Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejer af den ejendom, som afgørelsen vedrører
offentlige myndigheder
en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative
interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

P. Holkmann Olsen

Jytte Heslop

Stig Døssing

/Regitze Brosbøl Lauridsen

Denne afgørelse udsendes 21. juli 2008 pr. mail til:

Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej, 4, 8270 Højbjerg, {
HYPERLINK "mailto:jytte.heslop@gmail.com" }

Det kommunevalgte medlem af nævnet, Stig Døssing, Skolevej 20, Ølholm, 7160 Tørring, {
HYPERLINK "mailto:stig.doessing@hedensted.dk" }

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, { HYPERLINK
"mailto:dn@dn.dk" }

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomiteé v/ Uffe Kristiansen, Nørremarksvvej 6, Urlev, 8721
Daugård, { HYPERLINK "mailto:hoevvang@adslhome.dk" }

Hedensted Kommune, Tjørnevej 6-10, 7171 Uldum, { HYPERLINK
"mailto:Teknisk@hedensted.dk" }

Hans Jørgen Hvideland, Hedensted Kommune, Plan og Natur, Tjørnevej 6, 7171 Uldum, {
HYPERLINK "mailto:hansjorgen.hvideland@hedensted.dk" }

Rårup menighedsråd v/ Henrik Birch Rasmussen, Tingvadvej 2, Ravnholt, 7130 Juelsminde, {
HYPERLINK "mailto:fbr@os.dk" }

Haderslev Stift, att. Margrethe Wind, Ribe Landevej 37, 6100 Haderslev, { HYPERLINK
"mailto:kmhad@km.dk" }

Rårup Lokalråd v/ Georg Engell-Hedager, Bygaden 38, Rårup, 7130 Juelsminde, { HYPERLINK
"mailto:georg.hedager@mail.tele.dk" }

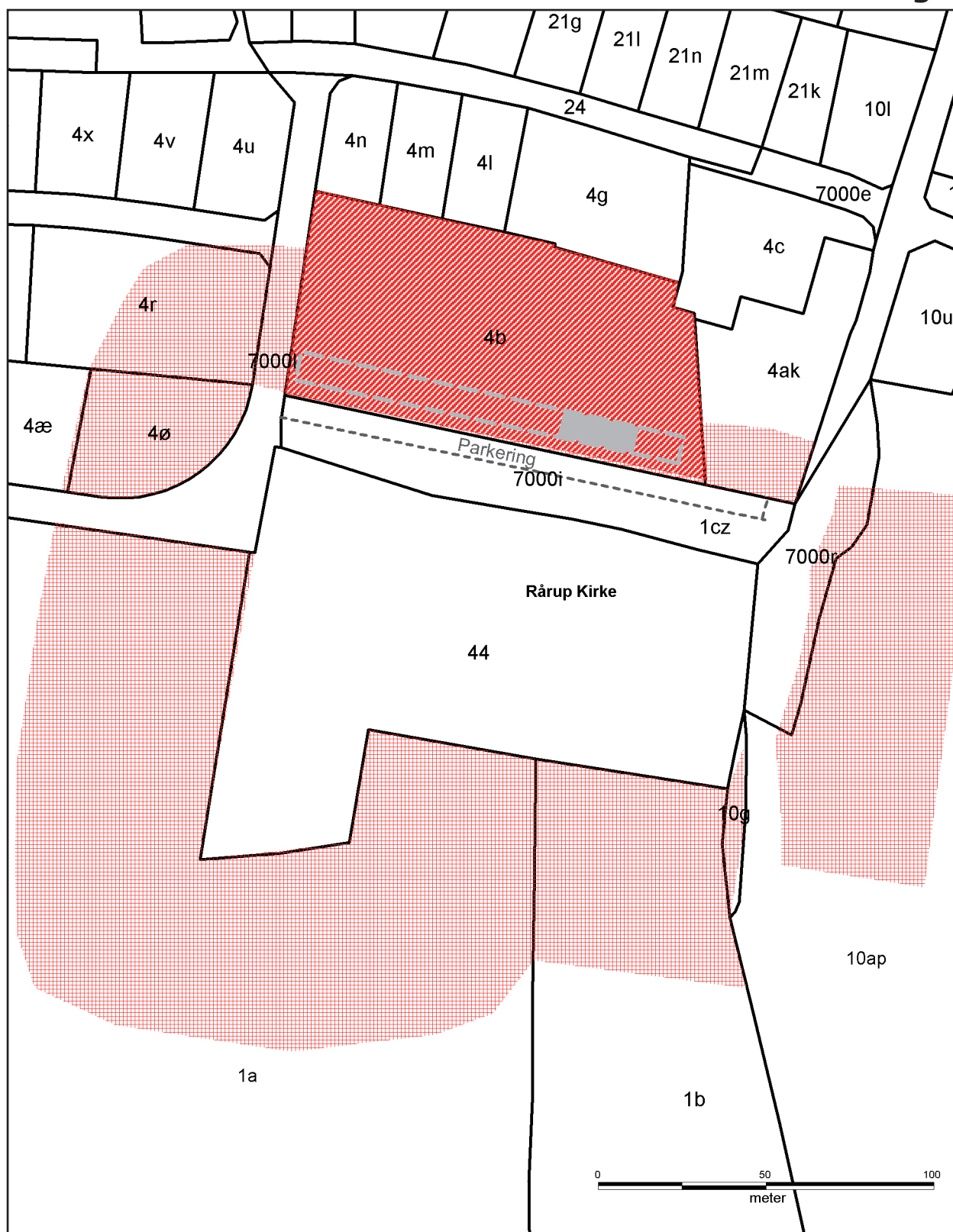
Friluftsrådet, Scandiagade 13, 2450 København SV, { HYPERLINK "mailto:fr@friluftsraadet.dk" }

Friluftsrådet i Søhøjlandet v/ Willy Dupont, Kristiansbakken 13, 8660 Skanderborg, {
HYPERLINK "mailto:soehoejlandet@friluftsraadet.dk" }

By- og Landskabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, { HYPERLINK
"mailto:blst@blst.dk" }

Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, { HYPERLINK
"mailto:blstnatur@blst.dk" }

Fredningskort

Nyt kirkecenter ved Rårup Kirke Maj 2008

- Ny fredning
- Nyt menighedshus
- Nyt kirkecenterområde
- Eksisterende fredning

Afgørelser – Reg. nr.: 01831.03

Fredningen vedrører: Rårup Kirke

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet

Fredningsnævnet

**18-02-1952,19-02-1952,
10-03-1952**

Kendelser

Deklarationer

FREDNINGSNÆVNET>

Matr. nr. 4c og lof
af Raarup by og sogn.

Anmelder:
Fredningsnævnet for
Vejle amt.

Stempel-og gebyrfri i h. t.
l. nr. 140 af 7/5 1937 § 33.

F r e d n i n g s d e k l a r a t i o n .

For at bidrage til at værne om Raarup kirke og kirkegårds frie be-
ligheden indgår 1/s Raarup mejeri ved dets undertegnede bestyrelse her-
ved på, at et areal af den mejeriet tilhørende ejendom matr. nr. 4c og lof
af Raarup by og sogn fredes som nedenfor anført:

Areal udgør den del, der mod syd begrænses af ejendommens sydlige
skel og mod nord af en linie, der drages parallelt med sydlige skel med en
afstand derfra af 25 m og mod øst og vest af ejendommens skel mod henholds-
vis byvejen og matr. nr. 4b Raarup.

Fredningens omfang:

Det pågældende areal må ikke bebygges. Der må ikke anbringes trans-
formatorstationer, telefon-eller telegrafmaster, skure, udsalgsboder, vog-
ne til beboelse eller lignende skønhedsforstyrrende genstande.

For fredningen ydes intet vederlag.

Denne fredningsdeklaration må lyses på ejendommen matr. nr. 4c og lof
af Raarup by og sogn af hartkorn henholdsvis 1 fdk. 0½ alb. og 1 skp. 2 fdk.
0½ alb. med påtaleret af fredningsnævnet for Vejle amt og menighedsrådet
for Raarup hver for sig.

Raarup, den 15. februar 1952.

Rjnar Justesen. Anders Jørgensen. Gurnar Pedersen. Marius Buk.
Aksel Juel. Viktor Mikkelsen. Olaf Jeppesen. Søren Richardy.
Søren Mikkelsen.

Godkendes i henhold til lov nr. 140 af 7/5 1937.

Fredningsnævnet for Vejle amt, den 18/2 1952.

P. n. v.

C. Rudbeck.

FREDNINGSNÆVNET>

Matr. nr. 10g Raarup by og sogns

Stempel- og gebyrfri i h. t.

§ 33 i l. nr. 147 af 7. maj 1937.

Anmelder:

Fredningsnævnet for

Vejle amt.

Fredningsdeklaration.

Underskrevne Raarup sogneråd indgår herved på for at bidrage til at værne om Raarup kirkes frie beliggenhed, at nedennævnte areal af den mig tilhørende ejendom matr. nr. 10g Raarup by og sogn fredes som nedenfor anført.

Arealet beskrives således:

Hele arealet, der for tiden anvendes til parkeringsplads ved kirkegårdens østlige skel.

Fredningen har følgende omfang:

Arealet må ikke bebygges eller beplantes. Der må ikke anbringes transformatorstationer, telefon- eller telegrafmaster, skure, udsalgsboder, vogne til beboelse eller lignende skønhedsforstyrrende genstande.

For fredningen ydes intet vederlag.

Denne fredningsdeklaration må lyses på min ejendom matr. nr. 10g og de matr. nre., i forbindelse med hvilke den er noteret som samlet ejendom.

Betaleretten tilkommer fredningsnævnet for Vejle amt og menighedsrådet for Raarup hver for sig.

Formanden for sognerådet bekræfter ved sin/underskrift, at underskriverne udgør samtlige sognerådets medlemmer.

Raarup sogneråd, den 18/2 1952.

Holger Justesen. Ejnar Justesen. Hans O. Hansen. Vagner Maldal Hans Nielsen
Johannes Zacho. Laurits Wohlert. Peter Christensen. Marius Laursen.

Sigge Rasmussen.

Christen Olesen.
Ind.

Godkendes i h. t. l. nr. 140 af 7. maj 1937.
Fredningsævnet for Vejle amt, den 19. febr. 1952.

P. n. v.

C. Rudbeck.

FREDNINGSNÆVNET>

Matr. nr. 4B, 15e Raarup.

Anmelder:

Fredningsnævnet for

Vejle amt.

Stempel-og gebyrfri i h. t.

§ 33 i l. nr. 147 af 7. maj 1937.

Fredningsdeklaration.

Underskrevne gårdejer Sofus M. J. Johannesen, Raarup, indgår herved på for at bidrage til at værne om Raarup kirkes frie beliggenhed, at nædennævnte areal af den mig tilhørende ejendom matr. nr. 4b Raarup by og sogn, fredes som nedenfor anført.

Arealet beskrives således: Den del af parcellen, der ligger indenfor en afstand af 60 m fra kirkegårdens nuværende dige.

Fredningen har følgende omfang:

Arealerne må ikke bebygges. Der må ikke anbringes transformatorstationer, telefon- eller telegrafmaster, skure, udsalgsboder, vogne til beboelse eller lignende skønhedsforstyrrende genstande.

For fredningen ydes intet vederlag.

Denne fredningsdeklaration må lyses på min ejendom matr. nr. 4b og 15e Raarup og de matr. nre., i forbindelse med hvilke den er noteret som samlet ejendom.

Påtaleretten tilkommer fredningsnævnet for Vejle amt og menighedsrådet for Raarup hver for sig.

Raarup, d. 10. januar 1952.

Sofus M. J. Johannesen.

Godkendes i h. t. l. nr. 140 af 7. maj 1937.

Fredningsnævnet for Vejle amt, d. 10. marts 1952.

P. n. v.

C. Rudbeck.

Matr. nr. 10a Raarup.

Anmelder:

Fredningsnævnet for Vejle amt.

Stempel-og gebyrfri i h. t.

§ 33 i l. nr. 147 af 7. maj 1937.

Fredningsdeklaration.

Underskrevne gårdejer, sognefoged Ejnar Justesen, Raarup, indgår herved på for at bidrage til at værne om Raarup kirkes frie beliggenhed, at nedennævnte areal og den mig tilhørende ejendom matr. nr. 10a Raarup by og sogn, fredes som nedenfor anført.

Arealet beskrives således:

En bræmme på 60 m beregnet fra vejen øst for kirken, strækkende sig fra et punkt 25 m syd for kirkegården og 25 m nord for denne.

Fredningen har følgende omfang:

Arealerne må ikke bebygges. Der må ikke anbringes transformatorstationer, telefon-eller telegrafmaster, skure, udsalgsboder, vogne til beboelse eller lignende skønhedsforstyrrende genstande.

For fredningen ydes intet vederlag.

Denne fredningsdeklaration må lyses på min ejendom matr. nr. 10a Raarup og de matr. nre., i forbindelse med hvilke den er noteret som samlet ejendom.

Påtaleretten tilkommer fredningsnævnet for Vejle amt og menighedsrådet for Raarup hver for sig.

Raarup, den 10. januar 1952.

Ejnar Justesen.

Godkendes i h. t. l. nr. 140 af 7. maj 1937.

Fredningsnævnet for Vejle amt, den 10. marts 1952.

P. n. v.

C. Rudbeck.

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 01831.03

Dispensationer i perioden: 19-05-1994 - 11-07-2006

FREDNINGSNÆVNET FOR VEJLE AMT

Horsens, den 19.5.1994

RETTEEN I Horsens
Rådhusstræde 1
8700 Horsens
Tlf. 75 62 13 00 (kun formiddag)

FVA. j. nr. 29/1994

BHHH

Bjerrevej 139,
8700 Horsens.

Ang. etablering af transformerstation på matr. nr. 4 b Rårup by
Rårup.

Fredningsnævnet har fra Vejle Amt modtaget såledende skrivelse
af 13. maj 1994

"....."

Den 5. april 1994 har amtet modtaget vedlagte ansøgning fra El-
selskabet BHHH, der søger om tilladelse til at opføre en trans-
formerstation på ejendommen, matr. nr. 4 b Rårup by, Rårup.

Sagen er fremsendt under henvisning til, at ejendommen er om-
fattet af kirkefredning, idet der henvises til fredningsdeklara-
tion af 10. marts 1952.

Af fredningsdeklarationen fremgår: at den del af parcellen, der
ligger inden for en afstand af ca. 60 m fra kirkegårdens nuvæ-
rende dige ikke må bebygges m.v.

Efter besigtigelse på stedet og opmåling på kort og luftfoto er
det amtets vurdering, at den ansøgte transformerstation opføres
længere væk fra kirken end de nævnte 60 m.

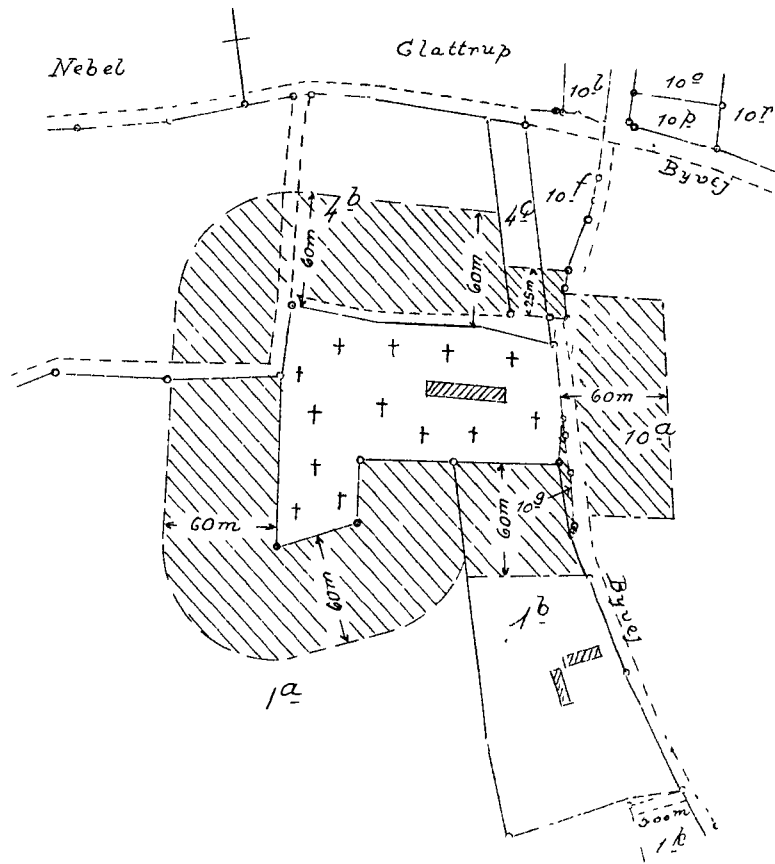
Det er derfor amtets vurdering, at Fredningsnævnets tilladelse
til det ansøgte ikke er fornøden
....."

ads w12 u/10-0001

Idet Fredningsnævnet forudsætter, at amtets vurdering er korrekt, kan man tiltræde, at Fredningsnævnets tilladelse til det ansøgte er ufornöden, hvilket herved meddeles.

J. Bruun

Kopi til: Vejle Amtskommunes fredningsafdeling
Danmarks Naturfredningsforening
Skov- og Naturstyrelsen
Menighedsrådet for Rårup Sogn

Terrain af
 Raarup By
 Raarup Sogn
 Bjerger Herred
 Vejle Amt

1:4000

udfærdiget i anledning af
 tinglysning år 1954

J. Skibstrup
 Landinspektør

...titsm...isteriets genpartkalkerlærred...il kort.

attesteres herved.

J. Skibstrup
 Navn

1954

1 maj

1955

genpart af vejregulering...at vedrørende ejendomme...

Cubo Arkitekter A/S
Postboks 443
Frederiksgade 72 B
8100 Århus C

SCANNET

Domhusgade 24
6000 Kolding
man-tor 9-15, fre 8-14
Tlf. 76 31 96 00
Fax 76 31 96 41

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

CVR nr. 21-65-95-09

Sat RUF
→ D.J.A → BPI

11.11.2005

led

Nævnets j.nr. FVA 53/2004
Deres sag nr. 344

Fredning omkring Rårup Kirke

29. april 2005

Ansøgning om opførelse af et kirkecenter på matr.nr. 4 b Rårup By, Rårup inden for fredningen af Rårup Kirkes omgivelser

Sagen er indbragt for Fredningsnævnet ved brev af 25. november 2004 fra Cubo Arkitekter A/S. Fredningsnævnet har forelagt sagen for Vejle Amt, der har svaret ved brev af 15. december 2004, hvori det hedder:

"Vedrørende ansøgning om opførelse af kirkecenter ved Rårup Kirke på matr.nr. 4 b, Rårup By, Rårup.

Fredningsnævnet har den 1. december 2004 fremsendt en ansøgning fra Cubo Arkitekter A/S om opførelse af et kirkecenter ved Rårup Kirke.

Matr. nr. 4 b, Rårup By, Rårup er omfattet af en tinglyst frednings-deklaration fra 1952. Af fredningsdeklarationen fremgår det, "at arealerne må ikke bebygges i en afstand af 60 m fra kirkegårdens nuværende dige". Fredningsnævnet og Menighedsrådet for Rårup Kirke er påtaleberettiget hver for sig.

Af det fremsendte projekt fremgår det, at den ønskede bebyggelse vil blive opført ca. 20 m nord for kirkegårdens dige.

Det er Amtets vurdering, at opførelse af et kirkecenter indenfor 60 m fra kirkegårdens dige er i strid med deklarationens bestemmelser."

For at bidrage til at værne om "Raarup kirkes frie beliggenhed" pålagde den daværende ejer af matr.nr. 4 b Rårup By, Rårup ejendommen følgende deklaration tinglyst den 12. marts 1952:

"Arealerne må ikke bebygges. Der maa ikke anbringes transformatorstationer, telefon- eller telegrafmaster, skure, udsalgsboder, vogne til beboelse eller lignende skønhedsforstyrrende genstande."

Ved brev af 3. januar 2005 meddelte Cubo Arkitekter A/S, at man fastholdt ansøgningen, og at man ville indhente udtalelser fra Haderslev Stift, Kgl. Bygningsinspektør og kirkegårdskonsulent.

Den 17. marts 2005 fremsendte Cubo Arkitekter A/S de anførte udtalelser.

2005-1214/10-0001
36

Kgl. Bygningsinspektør Niels Vium har i brev af 7. februar 2005 anført:

"Med Haderslev Stifts påtegning af 3. februar 2005 er fremsendt projekt til ny sognegård ved Rårup kirke med anmodning om min udtalelse til brug for videre behandling i Fredningsnævnet.

Projektet er resultatet af en inviteret arkitektkonkurrence afviklet i samarbejde med Danske Arkitekters Landsforbund. Det vindende projekt er udarbejdet af Arkitektfirmaet CUBO.

I denne forbindelse skal for en god ordens skyld bemærkes at jeg deltog i den indledende tilrettelæggelse af konkurrencen, hvorimod det blev besluttet, at jeg ikke skulle deltage i bedømmelsen af indkomne projekter. Denne løsning blev valgt, fordi jeg herved fortsat kunne være stiftets uvildige rådgiver efter konkurrencens afholdelse.

Efter min opfattelse har projektet mange store arkitektoniske kvaliteter. Det gælder i hovedanslaget, hvor de forskellige udendørs og indendørs funktioner er samlet af en gennemgående mur.

Det er således min opfattelse, at projektet som helhed vil falde smukt ind i helheden omkring Rårup kirke, og selvom der er valgt en placering tættere ved kirkeanlægget end oprindeligt planlagt og fastlagt i konkurrenceprogrammet, vil jer hermed gerne anbefale projektet, fordi det samlet har høj arkitektonisk kvalitet.

I den forbindelse gøres opmærksom på at kirken og kirkegården stadig vil fremtræde meget markant i landskabet, og at der fra Bakkedalsvej stadig vil være god indsigt til kirken, når man kommer fra både nord og syd."

Kirkegårdsrådgiver Preben Skaarup har i brev af 16. februar 2005 anført:

"Det fremsendte projekt svarer, så vidt jeg kan se, helt til det konkurrenceforslag, udført af Arkitektfirmaet CUBO, der blev udpeget som vinder af konkurrencen om ny sognegård ved Rårup kirke.

Projektet er på en gang markant og meget følsomt indpasset i landskabet ved kirken, hvis dominans i landskabet ikke vil blive påvirket.

Kirken vil være synlig fra nord over det lave, beskedne bygningsanlæg og mellem kirkegårdsdiget og den lange hvide mur, som holder anlægget sammen, vil der opstå et meget enkelt og smukt landskabsrum.

Det er et projekt af høj arkitektonisk kvalitet, som jeg glæder mig til at se gennemført."

Menighedsrådene har i brev af 15. marts 2005 anført:

"Vedr. opførelse af kirkecenter ved Rårup kirke

Menighedsrådene i Rårup, Skjold og Klejs har siden år 2000 arbejdet med at undersøge mulighederne for at bygge et kirkecenter i nær tilknytning til Rårup kirke. Det har resulteret i en grundig forundersøgelse, hvor Nationalmuseet, Haderslev Stifts konsulenter og Vejle Amt har været inddraget for at finde den bedst mulige placering af kirkecentret i nær tilknytning til kirken. På baggrund af udtalelser fra de nævnte instanser valgte menighedsrådene at udskrive en arkitektkonkurrence i foråret 2002.

Resultatet af arkitektkonkurrencen blev et vinderprojekt, der på meget overbevisende måde formår at indgå i en helhed med Rårup kirke. Dommerkomiteen udtalte følgende om vinderprojektet:

"Kirkecentret er nivelleret og skaleret ydmygt ind i forhold til kirken og diget og i respektfuld afstand derfra, med bevarelse og understregning af sigtelinier til kirken, by og landskab"

Haderslev Stifts konsulenter og Nationalmuseet har efterfølgende kommenteret vinderprojektet. Haderslev Stifts konsulenter har endvidere udtalt sig om projektets forhold til fredningen. Udtalelserne er vedlagt til orientering.

I 1956 foretog Rårup menighedsråd en frivillig fredning af området omkring kirken for at sikre kirkens frie beliggenhed. Dog forbeholdt menighedsrådet sig ret til at bygge inden for fredszone til kirkelige formål.

Da menighedsrådene på baggrund af kompetente instansers udtalelser er af den klare opfattelse, at vinderprojektet på en særdeles værdig måde respekterer fredningen og, at fredningsdeklarationen giver menighedsrådene hjemmel til at bygge til kirkelige formål inden for fredszone, søger menighedsrådene hermed fredningsnævnet om dispensation til at opføre det fremsendte vinderprojekt udarbejdet af CUBO arkitekter A/S."

Skov- og Naturstyrelsen har i brev af 26. april 2005 anført:

"Bemærkninger til ansøgning om dispensation fra fredningen af Rårup Kirkes omgivelser

Fredningsnævnet for Vejle Amt har indkaldt til møde den 27. april 2005 vedr. ansøgning om dispensation fra fredningen af Rårup Kirkes omgivelser til opførelse af kirkecenter.

Skov- og Naturstyrelsen agter ikke at deltage i mødet, men skal i stedet udtale følgende:

Skov- og Naturstyrelsen er enig med Vejle Amt i, at en opførelse af et kirkecenter indenfor 60 m fra kirkegårdens dige er i strid med fredningsdeklarationens bestemmelser, der forbyder enhver form for byggeri. Der er efter styrelsens vurdering tale om en videregående afvigelse, jf. § 50 stk. 2 i naturbeskyttelsesloven, hvilket vil kræve, at der skal rejses en ny fredningssag. Ved vurderingen har styrelsen særligt lagt vægt på, at deklarationen ikke indeholder undtagelsesbestemmelser for byggeri til kirkelige formål."

Fredningsnævnet har foretaget besigtigelse den 27. april 2005. Der henvises til vedlagte mødereferat.

Om ejendommens beliggenhed henvises til vedlagte kort.

Fredningsnævnets afgørelse:

Det ansøgte kirkecenter er på 180 m² og det deklaraionsbelagte areal er på 7.280 m².

I modsætning til den deklaration, der i 1956 blev tinglyst på kirkens ejendomme matr.nr. 1a og 1 b indeholder deklarationen på matr. nr. 4 b ingen bestemmelse om, at der kan bygges til kirkelige formål inden for deklarationsområdet. Fredningsnævnet finder ikke grundlag for at indfortolke en sådan undtagelse i deklarationen. Deklarationen indeholder et absolut forbud mod bebyggelse.

Det påtænkte byggeri har et sådant omfang og placering, at det må anses i strid med fredningens formål, og at en eventuel tilladelse derfor ikke vil kunne meddeles som dispensation, men må kræve, at der gennemføres en fredningssag til ophævelse eller ændring af fredningen.

Under henvisning til det anførte giver Fredningsnævnet **afslag** på dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Nævnets afgørelse kan påklages i overensstemmelse med reglerne i naturbe-

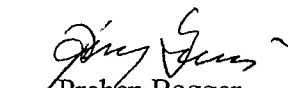
skyttelseslovens kapitel 12. Klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet for Vejle amt, Domhusgade 24, 6000 Kolding, inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af Deres klage, at De indbetaler et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Nævnet vil sende Dem en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget klagen fra Fredningsnævnet. Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandling af klagen, før gebyret er modtaget. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk

Gebyret tilbagebetales, hvis De får helt eller delvis medhold i Deres klage.

Kopi af denne skrivelse er sendt til Menighedsrådsformand Henrik Birch Rasmussen, Tingvadvej 2, Ravnholt, 7130 Juelsminde, til Vejle Amt, Teknik og Miljø, Landskabsgruppen, Damhaven 12, 7100 Vejle (j.nr. 8.70.51.8-84), til Juelsminde Kommune, Teknik & Miljø, Tofteskovvej 4, 7130 Juelsminde, til Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite v/ Ken Albildgaard Alminde, Søndermarksvej 32, Sejet, 8700 Horsens, til Danmarks Naturfredningsforening, Madsnedøgade 20, 2100 København Ø, til Friluftsrådet, v/ amtsformand Peder Rasmussen, Calvinsvej 53, 7000 Fredericia, til Friluftsrådet, Scandiagade 13, 2450 København SV, til Haderslev Sift, Ribe Landevej 35-37, 6100 Haderslev, til og til Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø (j.nr. SN 2001-1211/10-0001).

Med venlig hilsen

Preben Bagger
formand

Domhusgade 24
6000 Kolding
Tlf. 76 31 96 00
CVR nr. 21-65-95-09

Rettens nr. FVA 53/2004

Fredningen omkring Rårup Kirke

27. april 2005

**REFERAT AF BESIGTIGELSE DEN 27 APRIL 2005 KL. 13.30 VED
RÅRUP KIRKE**

FVA 53/2004

**Ansøgning om opførelse af et kirkecenter
inden for fredningen af Rårup Kirkes omgivelser**

Fredningsnævnet bestod af kommunevalgt medlem Carsten Nyland, amtsrådsvalgt medlem Kristian Bundgaard og formanden, dommer Preben Bagger.

Følgende var mødt:

Jonna Antonsen, Vejle Amt.

Arkitekt Niels Risak, Juelsminde Kommune.

Margrethe Wind, Haderslev Stift.

Kirkegårdskonsulent Preben Skaarup

Kgl. Bygningsinspektør Niels Vium

Arkitekterne Peter Dalsgaard og Ove Holm, Cubo Arkitekter A/S

For Rårup, Skjold, Klejs Menighedsråd Henrik Birch Rasmussen, Anne Lise Frederiksen, Erna Mortensen og Asger Munkholm samt kirkevæрге Peder Ellegaard

Danmarks Naturfredningsforening, Skov- og Naturstyrelsen samt Friluftsrådet var indkaldt, men ikke mødt.

Der blev fremlagt brev af 26. april 2005 fra Skov- og Naturstyrelsen.

Forholdene på stedet blev besigtiget.

Arkitekt Peter Dalsgaard oplyste, at projektet blev til efter en arkitektkonkurrence i foråret 2002. Det foreliggende projekt er en lav 1-etages bygning på 180 m² omgivet af lange vandrette mure, der mod vest er så godt som

uden højde, og som fortsætter i samme højde mod øst, hvor terrænet falder. Forløbet er vist på opstalten på det medsendte tegningsmateriale. Murværket skal være vandskuret og hvidt for at svare til kirkens murværk. Den lange mur er tænkt som en pendant til stengærdet og træækken mod kirkegården på den anden side af adgangs vejen, og tilsammen danner disse elementer et roligt og afbalanceret rum. På det højeste sted vil murværket være ca. 3,5 m over terræn.

Forhandlingerne fortsatte i kirken

Formanden redegjorde for de juridiske problemstillinger og gjorde de mødte bekendt med den tinglyste deklaration, indholdet af Skov- og Naturstyrelsens brev samt Naturklagenævnets afgørelse nr. 99, februar 1996, i sagen om Hvalsø Præstegårdshave.

Henrik Birch Rasmussen anførte, at der bør kunne gives dispensation, der i udpræget grad respekterer den idé, der ligger i selve fredningen, nemlig at sikre Rårup Kirkes frie beliggenhed. Han håbede på Fredningsnævnets forståelse for, at det nye byggeri vil kunne indgå i kirkens historie. Alternativet vil være en placering nordligst på matr. nr. 4 b, lige uden for deklaraationsarealet, hvilket vil give nogen uhensigtsmæssige tilkørselsforhold og ikke give det sammen indtryk af samhörigheden mellem kirke og kirkecenter.

Margrethe Wind anførte, at Haderslev Stift er enig med sine konsulenter, der anbefaler, at der gives dispensation. Det er nyt for Stiftet, at deklarationen ikke indeholder et forbehold om byggeri til kirkelige formål.

Niels Vium anførte, at ingen af konsulenterne har været dommere i arkitektkonkurrencen, men de bistod med at lægge programmet for konkurrencen. Det har nøje været overvejet, hvor kirkecentret kunne ligge, og af hensyn til kirkens markante beliggenhed især set fra syd, men også fra vest, er disse muligheder blevet forkastet. Det kunne overvejes at rykke centret 3 m nærmere på parkeringspladsen, hvilket vil medføre en opstramning af udtrykket.

Preben Skaarup anførte, at man har gjort sig al mulig umage for at indpasse centret til kirkens omgivelser. Deklarationen nævner generelt et forbud mod "skønhedsforstyrrende genstande". Kirkecentret er det modsatte og der bør kunne gives dispensation.

Niels Risak anførte, at han er helt enig med konsulenterne. Indsigten mod kirken fra nord er ind over bebyggelse, der vil skjule kirkecentret. Den nærmeste bebyggelse mod nord ligger med bagsiden mod arealet og er præget af udhuse, garager og andre mindre kønne bygninger. Kirkecentret vil derfor reelt medføre en forskønnelse af udsynet fra kirken mod nord.

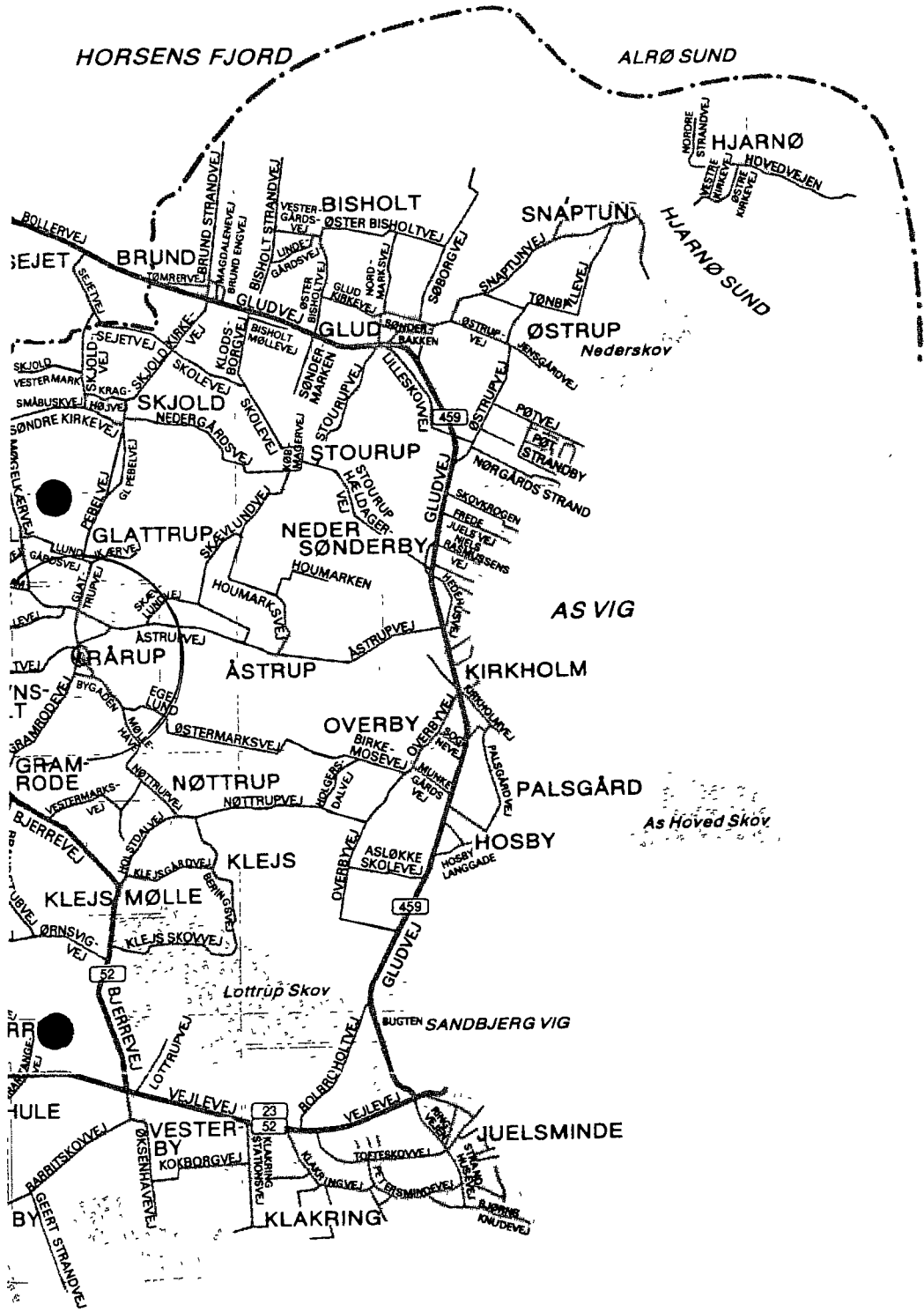
Formanden konstaterede, at alle mødte havde haft lejlighed til at udtale sig.

Efter votering tilkendegav Fredningsnævnet, at det påtænkte byggeri har et sådant omfang og placering, at det må anses i strid med fredningens formål, og at en eventuel tilladelse derfor ikke vil kunne meddeles som dispensation, men må kræve, at der gennemføres en fredningssag til ophævelse eller ændring af fredningen.

Sagen udsat på Fredningsnævnets skriftlige afgørelse.

Mødet sluttede ca. kl. 14.15.

Preben Bagger
Nævnformand

Kort 99
 Juelsminde
 Kommune

© Teia InfoMedia A/S

819010000

Jens Gram Petersson ■ Surmosevej 13, 7150 Barrit ■ TLF. 75 69 12 69
 Entreprenør / Aut. kloakmester ■ email: jpg@post6.tele.dk ■ BIL. 40 18 18 87
 ■ FAX. 75 69 12 99

11 JULI 2006

J.nr.: 03-121/600-008

SNI

Afgørelse

**i sagen om afslag på dispensation fra fredning af
Rårup Kirkes omgivelser**

Fredningsnævnet for Vejle Amt har den 29. april 2005 meddelt afslag, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk.1, på ansøgning om dispensation fra fredning af Rårup Kirkes omgivelser til opførelse af et kirkecenter på matr.nr. 4b, Rårup By, Rårup. Afgørelsen er påklaget til Naturklagenævnet af Rårup, Skjold og Klejs menighedsråd.

Rårup Kirkes omgivelser er omfattet af en tinglyst fredningsdeklaration fra 1952. Det fremgår af deklARATIONEN, at formålet er "at bidrage til at værne om Raarup kirkes frie beliggenhed". Deklarationen blev i sin tid pålagt "den del af matr.nr. 4b og 15e Raarup by og sogn, der ligger inden for en afstand af 60 m fra kirkegårdens dige". Der er herom bestemt:

"Arealerne må ikke bebygges. Der må ikke anbringes transformerstationer, telefon- eller telegrafmaster, skure, udsalgsboder, vogne til beboelse eller lignende skønhedsforstyrrende genstande".

Der er senere sket matrikulære ændringer, men det område nord for Rårup Kirke, hvor kirkecentret ønskes placeret, hedder stadig matr.nr. 4b. Området ejes nu af kirken, som også ejer matr.nr. 1a og 1b, der ligger henholdsvis syd og sydvest for kirken. Deklarationen omfatter fortsat det areal, der ligger inden for en afstand af 60 m fra kirkegårdsdiget.

Sagsfremstilling

Menighedsrådet havde søgt fredningsnævnet om dispensation til opførelse af et kirkecenter placeret nord for kirken ca. 20 m fra kirkegårdens dige. Projektet er resultatet af en inviteret arkitektkonkurrence og omfatter et areal på i alt ca. 1143 m² med en bredde på ca. 9 m og længde på ca. 127 m. Heraf er selve centerbygningen ca. 180 m², mens der på det øvrige areal placeres petanque-bane, legeområde, cykelparkering og forskellige gårdrum. Hele arealet omgives af hvide mure.

Det fremgår af Fredningsnævnets afgørelse, at ansøgeren havde indhentet udtalelser fra Den Kgl. Bygningsinspektør samt en kirkegårdskonsulent.

Den Kgl. Bygningsinspektør udtalte, at projektet har mange store arkitektoniske kvaliteter, hvor de forskellige udendørs og indendørs funktioner er samlet af en gennemgående mur. Det er den Kgl. Bygningsinspektørs opfattelse, at projektet som helhed vil falde smukt ind i helheden omkring Rårup Kirke, og selvom der er valgt en placering tættere ved kirkeanlægget end oprindeligt planlagt og fastlagt i konkurrenceprogrammet, anbefalede han projektet, fordi det samlet har en høj arkitektonisk kvalitet. Han gjorde i den forbindelse opmærksom på, at kirken og kirkegården stadig vil fremtræde meget markant i landskabet og at der fra vejen nord for kirken stadig vil være god indsigt til kirken, når man kommer fra nord og syd.

Kirkegårdskonsulenten udtalte, at projektet på én gang er markant og meget følsomt indpasset i landskabet ved kirken, hvis dominans i landskabet ikke vil blive påvirket. Kirken vil være synlig fra nord over det lave, beskedne bygningsanlæg og mellem kirkegårdsdiget og den lange hvide mur, som holder anlægget sammen, vil der opstå et meget enkelt og smuk landskabsrum. Han fandt, at det er et projekt af høj arkitektonisk kvalitet.

Menighedsrådene udtalte, at rådene siden år 2000 har arbejdet med at undersøge mulighederne for at bygge et kirkecenter i nær tilknytning til Rårup Kirke. Menighedsrådene udskrev en arkitektkonkurrence i foråret 2002. Det er deres opfattelse, at vinderprojektet på en særdeles værdig måde respekterer fredningen og at fredningsdeklarationen giver menighedsrådene hjemmel til at bygge til kirkelige formål inden for fredningszonen. Menighedsrådene henviste til, at Rårup menighedsråd i 1956 foretog en frivillig fredning af området omkring kirken for at sikre kirkens frie beliggenhed. Dog forbeholdt menighedsrådet sig ret til at bygge inden for fredszone til kirkelige formål.

Vejle Amt udtalte, at opførelse af et kirkecenter indenfor 60 m fra kirkegårdens dige er i strid med deklARATIONENS bestemmelser.

Skov- og Naturstyrelsen udtalte, at styrelsen er enig med amtet i, at opførelse af et kirkecenter indenfor 60 m fra kirkegårdens dige er i strid med fredningsdeklarationens bestemmelser, der forbyder enhver form for byggeri. Efter styrelsens vurdering er der tale om en videregående afvigelse, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, hvilket vil kræve, at der skal rejses en ny fredningssag. Ved vurderingen har styrelsen særligt lagt vægt på, at deklARATIONEN ikke indeholder undtagelsesbestemmelser for byggeri til kirkelige formål.

På den baggrund traf fredningsnævnet den påklagede afgørelse om afslag på dispensation til det ansøgte, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Fredningsnævnet lagde vægt på, at i modsætning til den deklARATION, der i 1956 blev tinglyst på kirkens ejendomme matr.nr. 1a og 1b, indeholder deklARATIONEN på matr.nr. 4b ingen bestemmelse om, at der kan bygges til kirkelige formål indenfor deklARATIONENS område. Nævnet fandt ikke grundlag for at indfortolke en sådan undtagelse i deklARATIONEN, der indeholder et absolut forbud mod bebyggelse.

Nævnet fandt, at det påtænkte byggeri har et sådant omfang og placering, at det må anses for at stride mod fredningens formål. En eventuel tilladelse vil derfor ikke kunne meddeles som dispensation, men må kræve, at der gennemføres en fredningssag til ophævelse eller ændring af fredningen.

Klagen

Menighedsrådene har i klagen anført, at den pågældende fredning er en frivillig fredning, der er tænkt som en beskyttelse af Rårup Kirkes frie beliggenhed. Det vil sige, at fredningen har til formål at beskytte sigtelinierne til kirken mod ting, som ikke har med kirken at gøre. Menighedsrådene er enige med Haderslev Stift (kirkeministeriet), Haderslev Stifts konsulenter og Juelsminde Kommune om, at det påtænkte byggeri ikke forstyrrer sigtelinierne til kirken og dermed kirkens frie beliggenhed, men tværtimod fremhæver kirken. Der er i den forbindelse henvist til kirkegårdskonsulentens ovennævnte udtalelse.

Klagerne har endvidere anført, at kirkecentret på grund af den nære tilknytning til kirken vil være at betragte som en ny del af Rårup Kirke. Efter deres opfattelse har det aldrig været fredningens hensigt at beskytte kirken mod sig selv og fredningen bør derfor vige for den ansøgte udvidelse af kirkeområdet. Klagerne har endvidere oplyst, at Haderslev Stift udover at anbefale projektet har stillet sig på menighedsrådenes side, hvilket der bør lægges særligt vægt på.

Herudover har klagerne oplyst, at der er tinglyst to servitutter vedrørende fredningen på matr.nr. 4b. Den hjemmel som menighedsrådene har til at bygge til kirkelige formål i den ene servitut, kan ikke gælde andres ejendom. Derfor lod den tidligere ejer af matr.nr. 4b i sin tid den anden (relevante) servitut lyse på sin ejendom. Klagerne finder, at når kirken nu ejer matr.nr. 4b, må det være servituttens med forbeholdene, som er gældende. De har anført, at det er et klart generelt forhold i Exner-fredningerne, at kirken har ret til at bygge på sin ejendom til kirkelige formål i det fredede område.

Kulturmiljørådets udtalelse

Kulturmiljørådet i Vejle Amt har fremsendt en udtalelse til støtte for fredningsnævnets afgørelse. Det er anført, at ifølge fredningsdeklARATIONERNE kan der kun gives dispensation til byggeri til kirkelige formål på matr.nr. 1a og 1b. På de øvrige matrikler indefor kirkeomgivelserne er der tinglyst et uforbeholdent forbud mod byggeri. Det er rådets holdning, at man skal respektere Exner-fredningerne og fastholde den frie udsigt til kirken fra nord. Kulturmiljørådet har underbygget sin opfattelse med beskrivelse af udviklingen af bebyggelserne i de 13 ejerlav, der omkring år 1800 indgik i Rårup sogn.

Endvidere har Kulturmiljørådet understreget, at området indenfor fredningen med stor sandsynlighed rummer arkæologiske levn fra perioden omkring år 1000-1150. Det er rådets opfattelse, at disse bør bevares in situ og ikke udgraves.

Sammenfattende har Kulturmiljørådet anført, at rådet - på baggrund af fredningsdeklarationens uforbeholdne forbud mod byggeri på matr.nr. 4b samt forekomsten af væsentligt arkæologisk materiale i jorden - ikke kan anbefale, at der gives medhold i klagen.

Klagernes supplerende bemærkninger

Klagerne har kommenteret Kulturmiljørådets udtalelse og har herunder navnlig anført, at den servitut, der er lyst på matr.nr. 4b, er en del

af den samlede Exner-fredning ved kirken og at det er i denne sammenhæng, at servitutten skal ses. Det er menighedsrådenes opfattelse, at servitutten har udgangspunkt i den samme fredningdeklaration, som er tinglyst på kirkens jorde omkring kirken med den hensigt at værne om Rårup Kirkes frie beliggenhed. Dengang Exner-fredningen blev lavet, var det en betingelse fra menighedsrådets og kirkeministeriets side, at kirken skulle have ret til at bygge til kirkelige formål på den jord, som kirken ejer op til kirken og det skulle fredningen ikke kunne hindre. Dette forbehold bør med denne historiske baggrund også gælde jorde op til kirken, som er købt af kirken på et senere tidspunkt.

Endvidere har klagerne anført, at den bebyggelse, som er nævnt i servitutten på matr.nr. 4b, må formodes at være møntet på bebyggelse, som ikke havde kirkelige formål. Det er deres opfattelse, at Fredningsnævnet bør meddele dispensation til opførelse af et kirkecenter inden for fredningen af Rårup Kirkes omgivelser og ikke fortolke servitutten uden at inddrage forståelsen for fredningens sammenhæng og historiske baggrund.

Vedrørende eventuelle fortidsminder ved kirken har klagerne oplyst, at Horsens Museum ikke har faglige betænkeligheder ved at lade byggefeltet udgrave. Budgettet for forundersøgelsen og argumentationen for gennemførelsen er godkendt af Kulturarvsstyrelsen.

Naturklagenævnet har den 30. juni 2006 besigtiget forholdene på stedet sammen med sagens parter.

Naturklagenævnets afgørelse

I sagens afgørelse har deltaget alle nævnets 10 medlemmer: Lars Busck (formand), Bent Hindrup Andersen, Ole Pilgaard Andersen, Marie-Louise Andreasen, Martin Glerup, Leif Hermann, Mogens Mikkelsen, Anders Steinfeld, Poul Søgaard og Jens Vibjerg.

Efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan der meddeles dispensation fra en fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål. Ifølge § 50, stk. 3, forudsætter videregående afvigelser, end nævnt i stk. 1, samt hel eller delvis ophævelse af fredningen, at der gennemføres en ny fredningssag.

Formålet med fredningen er at værne om Rårup kirkes frie beliggenhed. Med det formål er der i deklARATIONEN fastsat et forbud mod bebyggelse

i det omfattede område. Deklarationen indeholder ikke et forbehold om, at byggeri til kirkelige formål dog skal være tilladt. Nævnet finder ikke, at der er grundlag for at indfortolke en undtagelse for byggeri til kirkelige formål i deklARATIONEN.

Ved vurdering af, om der bør meddeles dispensation fra fredningen til det omhandlede projekt indgår det, at Naturklagenævnet i sin dispensationspraksis har anlagt en lempeligere vurdering af byggeri til kirkelige formål end af byggeri til andre formål.

Et flertal på 7 af Naturklagenævnets medlemmer finder at uanset, at der er tale om et fint og gennemarbejdet projekt, må der lægges vægt på byggeriets omfang samt kirkens helt frie beliggenhed i næromgivelserne. Det er derfor flertallets opfattelse, at projektet strider mod fredningens formål, hvorfor der ikke kan meddeles dispensation fra fredningen.

Mindretallet (Bent Hindrup Andersen, Martin Glerup og Jens Vibjerg) finder, at hovedvægten bør lægges vægt på projektets kvaliteter og stemmer for, at der meddeles dispensation fra fredningen.

I overensstemmelse med nævnets stemmeafgivning går Naturklagenævnets afgørelse herefter ud på, at fredningsnævnets afgørelse af 29. april 2006 stadfæstes.

En eventuel realisering af det ønskede projekt forudsætter således, at der gennemføres en ny fredning.

På Naturklagenævnets vegne

Signe Andersen

Fuldmægtig